СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 244. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 20 жовтня, 1933.

VOL. XLI. No. 244. Jersey City, N. J., Friday, October 20, 1933. THREE CENTS.

ГРОЗА ВЕЛИКОГО КОРАБЕЛЬНОГО СТРАЙКУ

НЮ ЙОРК. — Юнія „Асошіейтед Марін Воркерс" заявляє, що супроти відкинення власниками портових кораблів домагання робітників завести 8-годинний день праці юнія викликує страйк усіх робітників, котрі працюють на баржах і інших портових лодках та кораблях.

На страйк можуть вийти коло 3,500 робітників. Страйк може легко спаралізувати ввесь портовий рух, а тимсамим завдати поважний удар океанській плавбі.

Сенатор Вагнер робить заходи, щоб довести до згоди та запобігти страйкови.

НЕПРИЗНАНИЙ ЮНІЄЮ СТРАЙК УГЛЕВИХ МАЙНЕРІВ.

СКРЕНТОК (Па.). — В копальнях твердого вугля підприємства Годсон Кол Ко. та Пен Антерсайт Ко. вибух страйк майнерів, який поширюється далі, захоплюючи майнерів підприємства Глен Алден Кол Ко. Всіх робітників, обнятих страйком, є вже, кажуть, 20,000.

Страйк виринув зі зборів ґенерального комітету жалоб в Ексетер. Страйкарам іде про признання юнії та про виконування контрактових умов. Майнерська юнія каже, що вона страйку не признала та що в ньому беруть участь тільки два „повстанські" льокалі в околиці Вилкс Бері.

Прокураторія обжалувала Ринальда Капалінія, бувшого провідника I. округа майнерської юнії, за поширювання фальшивих грошей, але велика лава присяжних суддів у федеральному суді не приняла обжалування.

УРЯД БЕРЕТЬСЯ СЕРІОЗНО ДО ВИКОНУВАННЯ ПОСТАНОВ „НАЙРИ".

ВАШИНҐТОН. — Федеральна Торговельна Комісія заповідає докладне слідство над робітничими платами, плаченими підприємствами робітникам. Комісія каже, що вона не завагається доходити до фактів навіть через вглядання в книги фірм.

Місцева „Найра" в Ню Йорку рахує, що яким 500 місцевим фірмам грозить заповіджена президентом Рузвелтом кара за нарушення постанов промислових і торговельних кодексів, установлених „Найрою".

ОБМЕЖУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ ЯК ЗАСІБ БОРОТЬБИ ПРОТИ КРИЗИ.

ВАШИНҐТОН. — Краєва Адміністрація Відбудови Краю поробила заходи, щоби помогти хліборобстві проти кризи через обмежування продукції. На основі угоди з фабрикантами бавовняних виробів мається продукцію тих виробів обмежити. Для заведення нової машинерії треба дозволу уряду.

ЗАЛІЗНИЦІ ПРОТИ ЗАБОРОНИ ПЕРЕВОЗУ ЗБІЖА.

СЕЙНТ ПОЛ (Мінесота). — Чотири залізниці повідомили ґубернатора стейту Норт Дакоти, що вони не будуть повинуватись його забороні перевозити пшеницю, бо такий приказ, на їх думку, незаконний. Ґубернатор загрозив ужиттям війська.

БОРОТЬБА ЗА ҐІТЛЕРИЗМ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Заряди німецьких корабельних фірм заперечують походячий з жидівськиж жерел закид, що німецький уряд робить натиск на американських імпортерів до Німеччини, щоби вживати до перевозу тільки німецьких кораблів. Фірми кажуть, що вони про такий приказ німецького уряду нічого не знають.

Ліга Оборони Жидів виступила проти протесту Товариств Стюбена проти бойкоту німецьких товарів. Жидівська Ліга каже, що протест Товариств Стюбена не є обороною американського бізнесу, але обороною ґітлерового уряду. Жиди далі кажуть, що Німці не мають права боронити Американців, бо Німці не боронили Жидів і лібералів перед переслідуваннями в Німеччині.

Американський департамент стейту заявив, що уряд вдоволений з запевненням німецького уряду, що напасти „націс" на американських горожан будуть припинені.

Жидівські Ветерани Світової Війни стараються не допустити до віча Злучених Німецьких Товариств, що має відбутися 29 жовтня в касарні 165 полку в Ню Йорку.

ДАРУЄ СКАВТАМ ВЕЛИКИЙ ПАРК.

МЕНДГЕМ (Ню Джерзі). — Тут відбулось офіціяльне відкриття Бойскавтського Парку імени Мортимера Шифа.

Парк обіймає 500 акрів землі на трох горбах. Подарувала його скавтам пані Шиф, вдова по Якові Шифови, в память свого сина. Має він служити осередком для вишколення пластових лідерів.

ЩЕ ЖЕРТВИ ПРОГИБІЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Один полісмен знайшов у Центральнім Парку двох тяжко хорих чоловіків. Один з них скоро помер, а другий помер зараз по привезенню його до шпиталю. При них знайдено фляшщину з останками денатурованого алькоголю.

„ЦЕПЕЛІН" ЗНОВУ В АМЕРИЦІ.

Великий німецький кермовик „Граф Цепелін" прилетів у вівторок до Пернамбуко (Бразилія), відбувши дорогу з Фрідріхсгафен, у Німеччині, за 72 години й 40 мінут. Всі місця на ньому були заняті. Є це девята зчерги подорож бальона між німецьким портом і цим містом.

СІЛЬСЬКІ ФАЛЬШИВНИКИ ГРОШЕЙ.

В Польському Хоросткові біля Галича викрили фабрику фальшивих монет. Поліція викрила шайку фальшивників, до якої належали 4 людей. Підчас ревізії знайдено в А. Мариняка форми до відливання однозлотових монет та коло 10 кг. металевого аляжу, що його приготовано до підроблювання монет. У слідстві признався Мариняк, що він і його кревняки відливали монети, а два інші члени шайки пускали їх в обіг. Усіх фальшивників арештовано.

РУМЯНІ ДІТИ... УКРАЇНА РАЙ...

У звязку з поворотом Еріота з СРСР париські газети повідомляють: Еріо після повороту сказав у Ліоні, що він особливо вдоволений подорожею до СРСР, де набрав вражіння, що ця країна поступила значно вперед. Він бачив лише діти з румяними личками, всміхнені жінки та прикрашені хати. Російський нарід виявляє справжній шал до праці. Україна, про яку поширюють ріжні вістки, особливо, що там лютує голод, є справжнім садом. Збіжа й молока не бракує. СРСР це країна, яка хоче стати веселішою, таксамо як Злучені Держави Америки. СРСР має все, що треба: машини, сировці, людей.

ПАРУБОЦЬКА БІЙКА.

В Мамаївцях (Буковина) парубки буяють, пють і гуляють та один одного забивають. На свято в пятницю повпивалися парубки Степан Койма, Дмитро Кушнірюк і Степан Велигорський у коршмі та зачали ні з цього, ні з того бійку. Двацять-літній Степан Коймюк зарізав ножем своїх обох суперників і втік. На дорозі хотіли його сперти два громадські сторожі: Іван Андроник і Павло Кошник. Та Коймюк порізав і їх ножем так, що вони повалилися. Аж жандармська стежа перемогла розшалілого парубка, звязала й увязнила його. Чотири жертви патріотичного алькоголю відвезено в безнадійному стані до черновецького шпиталю. Такі плоди безпросвітності й заборони організаційної праці на селі.

НОВІ МІСТА В СРСР.

За останніх пять літ повстали на території Радянського Союза нових 257 міст, що мають разом два міліони населення. За цей час загальне населення зросло на 7 і пів міліона. Найбільше тих міст повстало на Сибірі, в тундрі, в уральських горах, часто там, де досі не було ніодної людини. На півострові Коля під 68 степ. повстало місто Огібіногорськ, що у 1930 р. мало 206 осіб: нині має воно 37,000 мешканців. Несподіваний, часто неприродний зріст міст є наслідком того, що населення з сіл, не маючи змоги прожити, втікає до міст.

NRA
MEMBER
U.S.
WE DO OUR PART

ПРЕСА ПОЧИНАЄ ПОСЛУГУВАТИСЬ ТЕЛЕВІЗІЄЮ.

Час і простір робляться в нашій добі чудес і техніки щораз менше виразнішими. Хто перед винаходом хвиль етеру дав би був віру, що між якоюнебудь подією на земній кулі і відтворенням цієї події на сторінках часопису на віддалі кількох тисяч кільометрів може пройти не більше кількох хвилин? Отже інж. Белен, винахідник белінографу, зладив для париської газети „Парі Суар" апарат, який дозволяє репродукувати на віддаль усе, що діється перед очима хочаб найбільш віддаленого фоторепортера. Сягаючи оком в недалеке майбутнє, бачимо цілу пресу світа серед шаленого темпа актуальности. То певно, що часопис, котрий має фотосправоздавців, які пересилають йому інформації з кількох сторін світа, перемінився не в орган одного дня, а в орган одної хвилини, іншими словами в щоденник актуальности, який ми оглядаємо як на екрані. Засада цього апарату полягає на сполученні функцій хемігрaфічного уладження з діланням короткохвилевої надавчої станції.

ДЕЩО ПРО ЯПОНСЬКУ ПРЕСУ.

Може не багатьом читачам відомо, що Японія має таку сильну пресу, що в нічому не уступає великій чисельністю американській пресі. Три щоденники в Японії мають наклад від одного до півтора міліона примірників денно, а видання деяких щоденників появляються двічі, а то й тричі на день. Усіх щоденників виходить в Японії 726. Кілька щоденників мають свої великі каблеві станції й радіопосильні, а є теж і такі пресові концерни, що мають до розпорядимости по кілька літаків. Коли взяти під увагу почитність щоденної преси, то вона дуже велика. За статистикою, що 2-ий Японець читає щоденник. Як блідо супротив них виглядають Українці, коли взяти під увагу, що щоденну пресу читає між Українцями пересічно один на 700.

У ВАРШАВІ БАНКРОТУЮТЬ БАНКИ.

У Варшаві збанкротував Міжнародній Банк, що опирався на волоконним промислі в Лодзі. Банкротство цього банку викликало помітне вражіння в Варшаві.

АРЕШТУВАННЯ.

В Сокалі тепер майже що понеділка (торговий день) відбуваються арештування студентів. До львівських „Бриґідок" відвезено студента Ілька Масиника і 5 товаришів, селян з Копитова й інших сіл.

НЕВІЛЬНИЦТВО В РАДЯНЩИНІ.

В Москві появився новий декрет про радянських абсольвентів вищих шкіл, на основі якого абсольвенти після укінчення студій мають 5 років працювати в містах і підприємствах, визначених їм владою. Хто самовільно анґажується в інших підприємствах, буде караний судово.

ДО ЧОГО ДОГОСПОДАРИЛИСЬ БОЛЬШЕВИКИ З РАДІОМ.

Червона Москва розраховувала на прихід з радіоабонентів у висоті 7.5 міліона карбованців. У дійсности прихід з цього боку приніс менше ніж 1 міл. карбованців. Обраховано, що Україна заплатить за дозвіл вживати радіо коло 1.5 міл. карбованців. У дійсности одержано щось коло 6,000 карбованців. Розуміється, що червона Москва стягне все це в інший спосіб з українського населення. Такий стан подають цифри. А тимчасом радянська преса розголошує по цілому світі, що в Радянщині малощо не кожний селянин має радіо, а робітники то таки всі забезпечені з того боку.

„СПЛЯЧА КРАСАВИЦЯ".

Двацять місяців тому молода дівчина, Патриція Маґвайр із Ок Парк, в стейті Іллинойс, заснула і спокійно спить собі до цієї пори. Її штучно відживляють і кажуть, що вона навіть зискала на вазі. Тимчасом лікарі в шікаґовському шпиталю, куди сплячу недавно привезено, клопочуть свої голови над загадкою, що саме довело дівчину до такого довгого сну та в який спосіб можна її пробудити.

ОДИН МІЛІОН НА ОРДЕРИ.

Міністерська рада в Румунії ухвалила для президії міністрів надзвичайний кредит у сумі 1,096,000 левів для виготовлення декорацій „Орел Румунії".

„КІРТЕН" З НІШУ.

В Ніші (Сербія) арештувала поліція якогось Боґдана Відановича, що вбив у полі дві жінки. Підчас слідства признався Віданович, що вбив ще три жінки... Сербська преса називає його „Кіртеном з Нішу". Віданович убивав свої жертви в той спосіб, що заколював їх ножем. Останні його жертви мали на тілі по кільканадцять ран.

ЗГОРІЛА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА.

В селі Василеві, томашівського пов., на Холмщині, згоріла православна церква, яка збудована більше як 500 літ тому. Пожежа повстала з підпалу. Ведеться слідство.

ДОВГИ ПОЛЬЩІ.

Міністерство скарбу подало точний виказ, скільки виносять державні довги Польщі до 1. липня ц. р. За виказом виходить, що закордонні довги Польщі виносять 4 міліярди злотих.

ПРОДАЛА ДИТИНУ.

Львівську поліцію повідомлено, що Розалія Кукурудза з Золочева продала однорічну дитину якоїсь Марії Фляйкової. Дитину купила якась багата бездітна родина, що виїхала до Америки.

ПРИСУД У САМБІРСЬКІМ ПРОЦЕСІ

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Вся преса розписується широко про закінчений самбірський процес, на якім виступали два провокатори, Микола Мотика та Роман Барановський, що були на услугах польської поліції й доносили їй як платні агенти про те, що знають про діяльність Організації Українських Націоналістів. Обидва провокатори були тепер обжаловані прокураторією за співучасть в убивстві Голувка. За тесаме суджено теж Олександра Бунія.

Карна розправа тревала два тижні. Була вона величезною сенсацією з огляду на те, що на лаві обжалованих засіли два провокатори, які були знаряддям польських поліційних комісарів.

Українські адвокати доказували, що вбивство Голувка не було справою українських рук. Виходило, що сама польська поліція допомагала тому вбивству.

По промовах оборони присяглі судді радили дві години над поставленими їм питаннями. І видали присуд, яким засудили:

Олександра Бунія за співучасть в убивстві Голувка на 10 літ вязниці, а за приналежність до ОУН на два роки вязниці, разом на спільну кару 10 літ вязниці з тим, що враховано слідчий арешт від 7 грудня 1932. Рівночасно позбавлено його всяких горожанських прав на 10 літ.

Миколу Мотику на 6 літ вязниці.

Романа Барановського за співучасть в убивстві Голувка на 6 літ вязниці, за приналежність до ОУН на 6 літ вязниці, разом на спільну кару 10 літ вязниці, зарахувавши йому слідчий арешт від 30 травня 1932 р. Рівночасно позбавлено його всяких горожанських прав на 10 літ.

Оборонець Барановського заповів касацію.

Барановський і Мотика були надзвичайно пригноблені присудом. Зате Буній приняв присуд спокійно. Негайно після його проголошення Буній підійшов до свого оборонця, д-ра Роґуцького, й подякував йому за оборону.

БАРАНОВСЬКОГО БОРОНИВ — ІВАХІВ.

ЛЬВІВ. — Бувший заступник начальника відділу безпеки у львівськім воєвідстві, Івахів, відомий польський урядовий „знавець" від українських справ, забрав судови у самбірськім процесі кілька годин, щоби виправдати Барановського, який був у нього на шпиґунській службі. Івахів намагався доказати, що Барановський ніколи до ОУН не належав, що „льояльне і учціве" служив у польську користь. Він навіть кинув тінь на польського комісаря Чеховського, щоби тільки вибілити провокатора української терористочної організації в поліції.

З того приводу навіть деяка польська преса надмінила, що Івахів уявляє в собі все зле, що тільки було в австрійській поліційній службі.

ОРГАНІЗУЮТЬ МІЖНАРОДНЮ ДОПОМОГУ ГОЛОДНІЙ УКРАЇНІ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Тут радив комітет з 4 віроісповідань і 9 національностей над страхіттями голоду на Україні. Наради відбувалися в архиепископській палаті. Рішено віднестися через радіо до цілого світа й представити йому трагічне положення вимираючої з голоду України і Кавказу, як це було піднесене кардиналом Ініцером.

Заразом рішено покликати до життя міжнародній комітет допомоги та відозватися до світа з тим що в часі, коли світ має надвишку збіжа, якої не може позбутись, на Україні й Кавказі гинуть міліони людей з голоду.

На нарадах були репрезентанти православної, греко-католицької, євангелицької й жидівської релігії, а також представники таких націй: Німців, Українців, Росіян, Греків, Сербів, Поляків, Вірмен, Мадярів і Чехословаків.

ҐІТЛЕР ОБСТОЮЄ РІВНІСТЬ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Канцлер Гітлер заявив, що наці не згодяться брати участь у ніяких міжнародних нарадах, на яких Німеччина не буде трактована нарівні з іншими державами. Заразом ствердив, що Німеччина нічого так дуже не бажає, як мира.

ВІДГРОЖУВАТИСЬ НЕ ШТУКА.

ПАРИЖ (Франція). — Бувший премієр Тардіє є тої думки, що годі відгрожуватись Німеччині, коли не знати, що по тих погрозах наступить.

ОГЛЯДАЮТЬ ТАЄМНИЙ ТУНЕЛЬ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Суд, який судить 5 комуністів за підпал німецького парламенту, оглядав в присутности кореспондентів таємний вхід, який лучить парлямент з канцелярією генерала Герінґа, президента парламенту в часі, коли вибух огонь. Отим хоче суд дати доказ, що нічого не скриває.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАБИРАЄТЬСЯ НА СЕРІО

На останній конвенції Американської Федерації Праці робітники почули деякі слова правди, себто слова критики, від представників федерального уряду. Почула такі самі слова й адміністрація. Хоч назагал конференція проявляла оптимізм та довіря і вдоволення з роботи „Найри", не бракувало теж закидів. Найважнішим закидом проти цілої тенденції „Найри" зі сторони робітників було те, що робітничого тижня не скорочено настільки, щоби дати роботу всім здібним і охочим до праці робітникам. Промовці виступали з порадами, що робучий тиждень повинен би бути скорочений до трицять годин, або ще й нижче. В тому піддержувала критиків до певної міри місс Перкінс, що займає становище секретаря праці, котра в своїй промові перед конвенцією теж признала, що теперішній максімум годин праці ще міг би дальше бути обмежений із загальною користю для краю.

Коли такі закиди проти „Найри" підношено явно й отверто, то інші закиди підношено мимоходом і приватно. Передовсім представники робітників у „Найрі" давали до зрозуміння, що вони не мають у „Найрі" справжньої сили, ні впливу, принаймні не мають його настільки, щоби противажити вплив капіталістів. А не мають впливу тому, бо, мовляв, ґенерал Джансон і його співробітники не вміють взятися енергійно до тих підприємців, які нарушують явно або скрито кодекси. Федерація Праці має донесення про нарушення кодексів 300,-000 підприємцями, а „Найра" нічого не робить на таке масове нарушування кодексів. Отсе переконання про нерішучість уряду супроти підприємців, котрі саботують „Найру", викликало серед робітництва певні сумніви в остаточний успіх безсумнівно щирих зусиль федерального уряду.

Та федеральний уряд, видно, рішений не жартувати, а робити справу серіозно. Не минув тиждень від розізду делегатів Федерації Праці, а федеральний уряд дає докази, що він думає виступити проти нарушень кодексів з усею силою закона. Нарушення будуть карані гривною до 500 долярів і тюрмою до пів року, або обома карами. В цей спосіб простим рескриптом президент вкладає нарешті в закон гострі зуби.

Нове „освячення" закона про відбудову краю дасть краєви нове довіря в можливість удачі щирих заходів уряду для закінчення кризи в цьому краю достатку й богатства.

ЄЗУЇТИ НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

(Надіслана стаття).

II.

Не знаємо, чому саме Єзуїти ідуть на Закарпатську Україну. Коли ходить про католицьку пропаганду, то певно будуть її добре споряджені з Галичини Василіяни, а вже Василіянам не можна закинути одного, а це того, щоби вони в якійнебудь формі підпирали москвофільство.

Навпаки вони боряться на Закарпаттю з москвофільством, котре там прийняло на себе форму православя. В тій бідній нашій країні і так уже густійнено, що хто православний — то вже тимсамим і кацапмосквофіл.

Так, немовби то не було на світі 30 міліонів православних, щирих Українців.

Але і то треба запримітити, що так, як на Лемківщині підпирають кацапське православя головно американські москвофільські Лемки, такесаме діється і на Закарпаттю.

І тут підпирають москвофільське православя темні американські „Руснаки", котрі, наскільки вийшли зпід впливу мадяронських уніятських „превелебних" — підпали в значній части під вплив православної Московщини. У боротьбі з православям взялися Василіяни на Закарпаттю до реколекцій, уладжуваних в Ужгороді для тамошніх закарпатських священиків. Вони то переважно мадярони, але, чуючи кілька днів на таких реколекціях виклади в чисто українській мові, всеж таки дещо українізуються та переконуються, що тою досі погорджуваною ними мовою можна і теольогічні питання обговорювати.

Для боротьби з православям як Василіяни так і Редемптористи влаштовують місії на знаний уже в Галичині зразок.

Але цього було Ватиканові мабуть замало і він, маючи армію Єзуїтів „східного обряду", приказав свому нунцієви в Празі, Чіріячієви, щоби дістав згоду гр.-кат. єпископа в Ужгороді, **Ал. Стойка**, на поселення тих Єзуїтів в ужгородській епархії.

Таке припоручення рівняється, річ ясна, приказови.

Приїхали Єзуїти „східного обряду" і зараз взялися до основування **інтернату в Ужгороді**, щоби там виховувати будучу закарпатську українську інтеліґенцію по свому зразку.

Вони добре знають, що самостійна і соборна Україна мусить згодом повстати, та що тоді і Закарпаття пристане до неї. І в тому власне бачимо їх великий політичний розум, вироблений через чотиристалітню практику — що вони вже заздалегідь здобувають для себе і обсаджують становища, важні для них з уваги на ту велику державу, в котру вони самі чи їх найблищі наслідники-вихованці мусять попасти силою доконечного розвою історичних обставин.

Інтересним є, як монсіньор Чіріячі в листі до єпископа Стойки старається оправдати це „нашествіє єзуїтських іноплеменників" на Закарпатську Україну.

І так пише о. Чіріячі:

„Хоч там (на Закарпаттю) вже знаходяться монахи інших чинів, як нпр. Василіяни, які знаменито заслужилися в тамтих сторонах для католицької справи, однакож живно таке велике, а намагання ворогів католицької церкви такі інтензивні, що з нашої сторони доконче потрібно далеко більше робітників. Адже це відома річ, що черці Товариства Ісусового (Єзуїти!) найвідповідніші до того роду трудів, а передовсім для клєру і для так званої світської інтеліґенції, цеї фундаментальної основи акції для Церкви, — вони провіденціяльні (себто самим Провидінням призначені)".

Роботи для оснування інтернату в Ужгороді ідуть в прискореним темпі, а провід його має забрати **французський Єзуїт о. Буржоа**, котрий—вивчивши **московську мову — вже** був діяльний на польських східних „кресах". Він уже два рази приїздив звідтам, щоб оглянути терен для будучої акції.

Ті Єзуїти „східно-славянського обряду" мають також обсадити і монастир в **Мукачеві**. І будьмо переконані, що вони і до Пряшева незадовго завандрують.

І щож те все означає?

Побоювання є тепер такі, що саме ті Єзуїти скріплять на Закарпаттю москвофільство.

Їм же цілком байдуже, якої нації, чи яких національних переконань є їх вірні. І як ті вірні забажають московських проповідей, московських шкіл, чи московських ґазет — так і добре! Не забуваймо, що до того „східньо-славянського обряду" пристав бувший російський офіцир, князь Волконський, відомий украйножер.

Ю. Горовенко.

О. С.

ПОЛІТИКА ОКРУЖЕННЯ

Політикою окруження називали Німці перед війною політику Анґлії, яка сплела кунштовну спілку союзів довкола імперії кайзера, щоб у відповідний момент — напасти зі всіми союзниками на окружену у відсвоїд Німеччину.

Це порівнання приходить до голови, коли спогляднемо на політику варшавського уряду супроти наших західніх земель.

Є такий польський публіцист, Ґертих, який радить — щоби краще їх винародовити — розбити західніх Українців на племена: Бойків, Лемків, Гуцулів і Поліщуків — як на зовсім окремі племена, не звязані спільною назвою — Українців, щоби тим лекше з них зробити Поляків. Перед війною ця акція велася систематично лише в Тернопільщині: там видавано польські газети українською мовою, зрештою там спеціяльно розвинули кольонізацію Мазурами в тій цілі, щоби — на всякий випадок відділити пасмом чужинецьких поселенців — українську територію Галичини від такоїж Великої України... Тепер за цю саму політику взялася нова польська република, але в ширшім розмірі. Передусім на Гуцульщині. Вже давно Гуцульщина була тим тереном, звідки звожено вірнопідданчі делеґації до Варшави. Потім Варшава зацікавилася гуцульським мистецтвом, скрізь пропагуючи його як реґіональне мистецтво Річи Посполитої, одного з її „щепів". Але тепер впали на іншу ідею: задумали створити особливий стрілецький гуцульський корпус, як його мали Габсбурґи, коли вибухла війна. Всі ці заходи спрямовані на те — щоби організаційно й ідейно — відірвати Гуцулів від української ідеї (спершу), а потім — і від нації. А важно це тому, що як Тернопільщина відділяє галицьку українську територію від Великої України, так Гуцульщина — відділяє галицьку українську територію від української території Румунії.

Дальше на чергу прийшли Лемки — далеко аж під Краків майже висунений відлам нашого народу. Ось там влада попирає сильно москвофілів і навіть православя. А тепер ось недавно впала вона на помисл — створення нової лемківської нації: видає буквари для шкіл друковані не по українськи, а — лемківським говором, шкільні підручники і т. п. Що сказалиб Поляки, колиб їм друкувати підручники, скажім, для Мазурів — по мазурськи, для Куявян — по куявськи? Але якраз те саме роблять вони на Лемківщині, тільки щоби знищити у того нашого племени почуття приналежности до своєї нації.

Інші знов адміністратори заходяться витворити „окрему націю" з наших Поліщуків. А допомагає Варшаві в цій роботі комуністична партія. Вона то всі українські повіти на південь від Припеті — засипає своїми летючками **білоруською мовою**, а працює там не КПЗУ (компартія Західньої України), а КПЗБ (Білоруси). Чому?—спитаєте. А тому, що за царських часів цей район входив у склад мінської губернії, а цяж губернія білоруська, дарма, що вся її полудньова частина є наша.

З цею роботою треба боротися. Чужі сили бажають за всяку ціну нашу однолиту територію — оточити „на кресах" новими „націями" — Гуцулами, Поліщуками чи навіть Білорусами, щоби тільки: 1) розірвати нерозірвану лучність нашої національної території; 2) щоби розбити духово-національну єдність народу, поділивши його на окремі племена з далеко слабшим почуттям національної окремішности, яких уже легкоб було перетопити в кітлі чужої національної ідеї.

Як тому протиділати? Передусім пресою, подруге — звертанням більшої уваги на віддалені области краю (це — для послів!), нарешті — інтензивнішою національною пропаґандою взагалі, ну і — це щодо Волині — дійсним, а не словесним зірванням „сокальського кордону". Треба робити масові екскурсії галицької молоді — на Волинь і Полісся, і навпаки. Треба частіше і ліпше уладжувати свята берестечківських могил, треба більше стягати волинську і поліську мало свідому національно нашу молодь до наших літнищ у Галичині і т. і.

І не бути такими вирозуміли до національних перекинчиків, як досі, коли то у нас уходило можливим сідати до спільного стола з москвофілами в ріжних товариствах. І тепер напр. ще досі товариство наших адвокатів у Львові називається товариством „українсько-руських адвокатів"... — це задля двох-трох меценасів москвофілів, без яких товариство легко моглоб обійтися і не ширити баламутства в публиці.

Час з тим зірвати. Бо маси беруть приклад з провідної верстви. Коли вона не буде високо тримати прапора, не триматиме його і маса.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЗА ОРГАНІЗАЦІЮ ЖІНОЧОЇ ПАРТІЇ.

Краєва Жіноча Партія постановила скликати надзвичайну партійну конференцію та почати наново політичну діяльність.

Ця партія скінчила була свою діяльність, коли жінки при кінці війни добилися в Америці повної рівноправности.

Тепер, на думку лідерок, знову виринає потреба спеціяльної жіночої партії, бо через депресію почалися майже в кождім законодатнім тілі Америки напади на право жінки до праці. Особливо обмежується працю замужних жінок та жінок, занятих в урядах. Тепер вже й „Найри" вживають для обмеження права жінки до праці.

Щоби дати цим течіям відповідний відпір, жінкам, каже заряд уже погребаної партії, треба воскресити партію та дати жінці нагоду зазначити свій голос у політиці через організацію.

КРИТИКУЮТЬ НЕ ІНШИХ, А СЕБЕ.

Із звідомлень з проповідей ріжних проповідників видно цікаву тенденцію в церквах Америки.

Каже один проповідник: Нам треба менше класти натиск на жаль за втраченими чеснотами, а більше розвивати чесноти, які маємо.

Каже інший: Щодо церкви, то мене нині найбільше вражає брак у неї почуття сили. Американське громадянство все було сильно за активні чесноти, а слабо за пасивні чесноти.

І так без кінця. Критикують, та не так інших, як себе самих. Думають, у цей спосіб поправити свою роботу, з котрої висліди самі невдоволені.

ДВІ МІРИ.

Вилард, редактор тижневика „Нейшен", у своїм відчиті в Оберлинській Колеґії говорив за бойкот німецьких товарів, бо, мовляв, такий бойкот може здержати зростаючі небезпеки гітлеризму.

Тижневик „Нейшен" виступав проти бльокади Росії в часі большевицької війни та проти бойкотування російських товарів. Хоч „Нейшен" не була за поширення большевизму, то тоді вона не думала, що бойкотом можна помогти справі.

УЧАТЬ РОДИЧІВ.

Досі люди поводилися так, немовби всього треба вчитися, лише не треба вчитися, як виховувати діти.

Останніми роками люди почали над цею справою застановлятися та приходять до переконання, що це одна з найтрудніщих річей у світі.

У Ню Йорку є спеціяльне товариство, що займається вихованням. Називається воно Товариство Студій над Дитиною. Належать до нього родичі, вчителі й інші люди, зацікавлені вихованням дітей. Товариство подає кождого року спеціяльні круси про вихования. Цього року, не зважаючи на депресію, додає до старих курсів ще нові.

СПІЛЬНА АКЦІЯ ЦЕРКОВ.

Незадовго в Ню Йорку мають відбутися публичні збори для притягання світських людей до церков. На зборах мають виступати попри себе: представник католицького кардинала, методиський епископ, презбитеріянський „ґенеральний модератор", жидівський рабін, епископ єпископальної церкви й інші.

Коли такі розбіжні церковні організації могли обєднатися для спільної справи, то чи не моглиб епископи українських церков знайти хоч одну справу для обєднання сил?

Юліян Баранюк.

СПОМИН З 1914 РОКУ

(В Галичині в перших днях вибуху світової війни).

Свято-Здвиг у Львові.

Рік 1914 залишився в нашій памяти як рік страшного страхіття, жорстокої війни і загального знищення, яке навістило нашу галицьку землю.

Ці, котрі пережили цей рік у страному краю, не забудуть його ніколи, тому, що кожний був свідком жорстоких, кровавих подій, які мали місце по селах і містах нашої Галичини.

Одначе з другої сторони рік 1914, для нас є дуже памятний і історичним, тому, що в цьому році, в місяці липні, відбувся у Львові перший великий Здвиг Соколів і Січей з цілої галицької землі. Не зважаючи на кількасот - літню неволю, в якій наш нарід пережвав, перше в польській, а пізніше в австрійській, наш галицький нарід не пропав, а навпаки, розвинувся і зробив перший раз спробу показати силу своєї національної свідомости.

Для мене, є найкращим споминком з моїх хлопячих літ та подія, коли то одної гарної неділі, в місяці липні року 1914, виїздив я з містечка Глинян до стації Задвіря, звідки ми мали удатись поїздом до Львова на здвиг-свято. Приїхавши до стації, я бачив скрізь повно народу. Кождий мав на грудях голубожовту кокарду і кождий, усміхнений і веселий, спішив до поїзду. Замовлено спеціяльні поїзди з Золочева до Львова, бо звичайні потяги, які проїжджали до Львова, не могли забрати такої великої маси людей. На стацію вїхав перший потяг з Соколами і Січами. Зараз орхестра заграла „Гей там на горі Січ іде", а з тисяч грудей понеслось гучне „слава". Підхоплено пісню, а за хвилю її відгомін рознісся далеко по розлогих рівнинах. І так поїзд за поїздом, набитий нашою молоддю, відходили зі стації Задвіря в сторону Львова. Вкінці і нам удалося знайти місце. Розуміється, що треба було стояти в набитому ваґоні.

Переїжджаючи через поля і села Задвіря, бачили ми маси людей, які стояли коло залізничого шляху і, махаючи хустинами, прощали нас. Коли приїхали ми до сусідної стації, Борщовині, повторилось те саме. Скрізь непроглядна маса людей: співи, радість і оклики „слава". Це витали нас Соколи і Січи з околиць Львова.

Львів.

Приїхавши до Львова на стацію Підзамче, Соколи і Січи уформувалися в четі і сотні і рушили походом до городу Сокола-Батька, себто того місця, де всі ми мали зібратись. Прибувши на місце, застали там повно Соколів і Січей, які робили вправи. В городі і довкола стояла непроглядна маса людей, яка приглядалася січовим вправам. Вправи виконували лише деякі чети, а то з браку місця. Найкращою і найбільше вишколеною сотнею була львівська січова сотня, яка була в повному однострою і з крісами. Також було кілька чет самих дівчат.

По вправах, коло години 1. пополудни, почався вулицями міста Львова великий похід Соколів і Січей. Кільканацять тисяч Соколів і Січовиків гордо машерували як найкращі й найсвідоміші сини Галицької України.

Ціле місто прибрало вигляд великого свята-торжества. Мешканці виринули на вулиці і приглядались походови. Вікна і бальконі були заповнені людьми. Мешкання Українців були прикрашені синьо-жовтими прапорами, а бальконі були спеціяльно удекоровані образами Шевченка або Франка.

В часі походу завмер на вулицях міста всякий рух. Трамваї мусили цілий час походу стояти, бо вулицями ступали Січи і Соколи, а по боках вулиць стояли люди, які кожну чету Соколів і Січей витали грімкими окликами.

Похід тревав яких три години. Сама природа сприяла святу, бо була чудова, і тому свято випало надзвичано гарно.

Це свято було переломовою хвилею нашого національного життя під Австрією. Це не була абстракція, або цифри на папері, але був живий доказ сил галицької землі.

По святі Січовики й Соколи розїхалися домів з найкращим враженням, щоб завтра, ще дужче взятись до праці на народній ниві.

На святі одержано телеграму з Відня, що зістав убитий разом з дружиною астрійський наслідник престола. Вістка ця потрясла і стривожила всі громадян бувшої Австрії. А що вбивство було конспіроване Сербією, тому сподівались поважних наслідків. В скорому часі прийшли вістки, що Автрія виповіла війну Сербії.

Війна.

З першим днем виповідження війни, вся народня праця на всіх ділянках зовсім устала. Увага була звернена на одно: на війну. Кілька днів пізніше Австрія виповіла війну Росії. Зараз зарядженно загальну мобілізацію. До 24 годин усі мущини, які належали до війська, мали явитись у команді своїх полків.

На другий день рано по зарядженню мобілізації кождий, хто мав коні, мусів явитися з кіньми і з возом коло уряду громадського, звідки мали відвезти змобілізованих до міста.

В кожній майже хаті зчинився крик, плач-голосіння. Це плакали жінки і діти за мужами і батьками, які збиралися в дорогу. Прийшла хвиля виїзду. В цілому місточку зчинився жалібний крик, плач, який зливався з туркотом возів. Місто прибрало вид якогось спільного похорону цілої місцевости.

Як відїхали змобілізовані, зачали надходити ріжні фантастичні вісти, і то лише про війну Разом з відїздом змобілізованих припинилася праця по господарствах і по полях, як також на всіх ділянках культурно- освітних. Люди сходились, але говорили тільки про війну. Найбільше говорено про бувшу Росію, кажучи, що вона мусить побідити цілий світ. Жінки зараз нагадали ворожби Михальди і твердили, що все так робиться як Михальда предсказувала.

Зараз по виповідженню війни, місцева жандармерія зістала побільшена з жовнірів так званої краєвої оборони. Зараз і почались масові арештування наших селян, (цілком невинних) як москвофілів.

(Далі буде).

— Якщо я колинебудь оженився би, то лише з дівчиною, яка характером і талантом ріжнитиметься від мене.

— То не дуже тяжко. Тепер дуже легко за дівчину інтеліґентнішу, яка хотілаб вийти замуж.

— Що за безсоромність! Мій господар вдарив мене нині двічі в лице!

— І ти стерпів це мовчки?

— Ніколи в світі! Я зчинив такий крик, що позбігалися всі сусіди.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В СПРАВІ КОНГРЕСУ ОБЕДНАННЯ.

Братство св. Ап. Петра й Павла, від 321 У. Н. Союза в Фініксвіл, Па., взяло на місячнім мітінгу під розвагу справу Шестого Конгресу Обеднання. Члени, розуміючи добре ту хосенну працю, яку виконало Обеднання на протязі свого істнування, рішили привитати Шестий Конгрес грошевою жертвою і покликом до всіх наших організацій і свідомих наших громадян попирати цю народню установу, яка чесно заступає інтереси українського народу і причиняється до обеднання наших сил для нашого власного добра.

За Уряд:
Н. Ступницький, предс.; **І. Білинський**, касієр; **Федір Цюх**, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Зі Свята Лесі Українки на Гуцульщину.

Дня 27. серпня відділ „Союза Українок" відсвяткував 20-літню річницю смерти нашої славної поетки, Лесі Українки. Реферат про Лесю Українку виголосив о. Каськів, представивши могутню постать письменниці, яка змагала до краси, боліла над положенням поневоленого нашого народу і взивала його до боротьби за визволення.

По відчиті відбулося представлення, відогране членицями Союза Українок.

Предсідниця п. Р. Борис візвала на закінчення жінки до організації. Свято закінчено відспіванням національного гимну.

Зі свята Лесі Українки призначено $10 на допомогу бідним з Гуцульщини, які вислано до краю через Обеднання.

Пошанувавши память Лесі Українки, ставаймо тепер у ряди тих, що йдуть шукати ратунку для визволення нашої землі, відповідаючи тим на питання Лесі Українки:

Ой, люде мій бідний, моя ти [родино,
Брати мої вбогі, закуті в [кайдани!
Палають страшні, незагоєні [рани
На лоні у тебе, моя Україно!
Кормигу тяжку хто розбить [нам поможе?

М. Колісник, касієрка.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, КАЛ.

Авраменко в Голівуді.

З приїздом нашого балетмайстра В. Авраменка неначе земля потряслася під ногами нашої української кольонії. Очі наші, а певно й всіх Украінців в Америці, звернені тепер на Голівуд. У всіх питання: А чи вдасться випустити в Америці першу кольорово-говорячу українську фільму?

Всі ми слідкуємо пильно за переговорами з ріжними підприємцями в справі виставлення такої фільми. А рух щодо цього великий.

Нашого балетмайстра приняв Український Клюб, в якім зорганізоване тутешнє українське громадянство, хлібом і сіллю та побажав йому щастя на новій дорозі.

Обсерватор.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 22 жовтня, в годині 2-гій пополудни, в гали церковній. Напоминається всіх довгуючих членів, щоби сповнили свій довг, бо інакше будуть суспендовані, не буде вибору, чи пан чи Іван. — А. Скоципець, предс.; П. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ,

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ.
(До всіх Українців в Америці і по всьому світі).

Історія визвольної боротьби українського народу за незалежність України повна таких героїчних моментів, які необхідно зберегти в памяти наступних поколінь.

Збереження матеріяльних памяток визвольної боротьби українського народу є завданням Музею Визвольної Боротьби України, що існує від 1925 р. в Празі, Чехословаччина, і вже тепер розпоряджає величезними збірками архівно-музейного характеру.

Найпекучішою потребою Музею є — забезпечення його власною домівкою, а тому Управа Музею Визвольної Боротьби України піднимає велике діло всенаціонального значіння: збудувати Український Дім у Празі, як для забезпечення Музею власною домівкою, так і для приміщення в Українському Домі інших українських науково-культурних організацій у Празі.

Управа Музею отсим звертається до всіх Українців в Америці з гарячим закликом підтримати також і своїми датками розпочату справу збірки пожертв на Український Дім у Празі.

Звертаючися з цим закликом Управа Музею добре здає собі справу з того, що українське громадянство, котре само переживає тепер матеріяльну скруту внаслідок загальної економічної кризи, має багато інших потреб національного значіння, яких задоволення потребує жертвенности з його боку. Управа Музею всеж вірить, що Українці в Америці не поставляться байдуже і до нашого заклику і поможуть спільними силами всього українського громадянства збудувати Український Дім у Празі, як великий памятник героїчної боротьби українського народу за свою незалежність.

Нехай кожний вкладе свою цеглину в будову цього памятника!

Жертвуйте всі на Український Дім у Празі, хто скільки може!

Ми віримо, що після такого великого національного діла, як славна участь України на світовій виставі в Шікаго, всі Українці в Америці ще з більшою охотою й завзяттям відгукнуться на цей заклик Музею Визвольної Боротьби України про друге велике національне діло — на цей раз в Европі — Український Дім у Празі.

Пожертви надсилати на адресу директора Музею проф. Д. Антоновича:

Prof. D. ANTONOVYC,
PRAHA-Nusle, 245. Czechoslovakia.

Суджена: коли тобі ходить про мої бажання, то я маю лише одно.
Суджений: Яке?
Суджена: Щоби ти виконував усі мої бажання.

ДО САМБІРСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

Організація Українських Націоналістів (ОУН) видала комунікат у справі розкладової роботи Поляків супроти цеї організації.

В комунікаті підкреслюється, що українські маси перенялися вже на всіх землях революційним духом, що боротьба на західньо-українських землях (ЗУЗ) проти Польщі стала масовою, та що Поляки вже числяться з тим, що їм прийдеться втратити землі Західньої України.

Щоби ратувати свої позиції, Поляки хапаються тепер за поборювання націоналістів, як тих, що пропагують революційну боротьбу і її ведуть, в такий спосіб, що заряджують цілу низку процесів у яких виставляють **підготованих для цеї цілі провокаторів.**

І так після голосного городецького процесу, де виступав доносчик Мотика, відбувся недавно **процес в Сокалі,** де одного з сільських хлопців намагалася польська поліція хитрими штучками представити як провокатора. Позатим була ціла низка менших спроб, які проте виказують ту саму тенденцію. Короною цеї **системи** є мабуть **самбірський процес,** на якому засіли, побіч свідомого сільського хлопця Бунія, як обжалованого, також **два доносчики: Мотика й Роман Барановський.** Цей останній, що має за собою трирічну кару важкої тюрми за напад на польську почту в 1924 р., як член УВО, кандидував відіграти ролю „тарана" проти ОУН з рук польської поліції.

Кілька фактів, узятих хочби з самого акту обвинувачення про Романа Барановського, виказують, що він не може сповнити тієї ролі, яку намагається перевести польська поліція, використовуючи його особу. Бо вистане поставити тільки питання: Що може зраджувати доносчик і наскільки можуть заважити його доноси на ході праці й розвитку революційної організації, коли доносчик Роман Барановський від 1928 р. був усунений від праці в Організації тому, що Організація вже тоді йому не довіряла, хоч і певних доказів початково не мала. Від 1931 р. сидить він під охороною польських тюремних крат. Якіж міг він мати звязки з Організацією? Сам акт оскарження й зізнання Романа Барановського виявляють це найкраще. Всі свої інформації для поліції добував він „от так собі", докомбіновуючи собі загальникові натяки. Доказом цього є безсистемність і недокладність у його доносах про поодинокі акти чи акції Організації й незгідне з правдою докомбіновування даних. Звернути увагу хочби на факт вбивства ком. Чеховського (патрона Романа Барановського), відносно якого Роман Барановський ніяких донесень не подав, ба навіть усі його комбінації, не зважаючи на масові арештування, не довели по сьогоднішній день ні до чого.

Але здати собі належить справу з того, що ціллю самбірського процесу є не виказати, наскільки правдивими чи неправдивими були інформації Романа Барановського, але саме постійним підкреслюванням ролі — правдивої чи неправдивої — бувшого боєвика Романа Барановського: виказати, що „Організація є наскрізь пережерта провокацією", а тимсамим **кинути недовіря до Організації у самого українського громадянства.** І вже є познаки, що до поборювання ОУН, шляхом поширювання того роду тверджень та підозрінь, удається Полякам втягнути цілі партії і групи українського громадянства, які на всі лади, друкованим і живим словом, займаються **кольпортажею сплетень,** очевидно — не так на шкоду ОУН, як радше на користь займанців.

Зрештою така праця деяких українських, опортуністичних політиків датується не від самбірського процесу. Вони, що заєдно звуть себе відповідальними українськими політиками, набивалися нераз до членів ОУН та намагалися від них витягнути вияснення відносно ріжних учинків ОУН. Само собою, що вони ніяких вияснень добитись не могли. Та тим не менше про зміст їх розмов, зглядно їх „бистроумні" здогади на основі їх орієнтованости про те, чи „щиро" говорили з ними члени ОУН, польська поліція дуже скоро мала від них „опінію-свідоцтво". Ці методи примінюються й тепер на ЗУЗ, і то масово. Поширюється в кругах „поважних і відповідальних українських політиків", що такий і такий-то молодий чоловік є „визначним членом Краєвої Екзекутиви ОУН на ЗУЗ", або таким і таким-то референтом Краєвої Екзекутиви. А наслідки не важко вгадати: ростуть арешти! Чи треба до того аж доносчиків типу Романа Барановського?!

Удар самбірського процесу не тільки що трапив у порожнечу, бо не заторкнув шкідливо Організації, але саме наглядно звернувся проти самих його аранжерів і їх прислужників, „вольних чи нерозумних" — не робить ріжниці.

Відповіддю на самбірський процес є скріплення й поглиблення діяльности ОУН. В цьому найкращий доказ, що провокацією, робленням доносчиків польська поліція кадрів ОУН не розложить. ОУН давно вже ввійшла в стадію масових акцій на всіх ділянках національного життя і не тільки на ЗУЗ. Такі акції, як проти польських державних монополів, проти польських шкіл, масові демонстрації й маніфестації, — чи супроти цього можуть щось вдіяти доносчики-одиниці, насилані ляцькою поліцією?

Самбірський процес виявив факт доносчицтва: це є одна сторінка.

Ми на самім ствердженні цього факту спинитись не можемо. Мусимо повести рішучу **боротьбу з доносчицтвом і провокацією.** Але цю боротьбу будемо ставити широко й основно й не обмежувати її до зловлення одного чи другого доносчика. В центрі боротьби мусить стати ґрунт і джерело доносчицтва та провокацій, яке відкриває нам самбірський процес, а якою є: „ідейний" посів чужої „рації стану" й вимог „постулатів" „тіснішої батьківщини", як це зновуж, таки навіть на самбірському процесі, голосять деякі „реальні політики" і як це здавна пропагує їх преса.

ЛИСТ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Громадянин Т. К. з Ню Йорку переслав нам оригінальний лист, одержаний з Радянської України, з якого подаємо таке:

Ми з ласки Бога так, як після тифу. Лист від Вас отримали на самої Пречистої і на другий день відписуємо. Дорогі Родичі! Мої діти не були слабі, а до самої смерти говорили і просили їсти. Тяжка була їх смерть, як звалилися з ніг. У Вас є фотографія моїх дітей зі мною і жінкою. Всі діти, що є на карточці, померли. Хлопець, років 13, ходив до пятої кляси: це Михайло. Дівчина Антоніна, років 10, ходила до третої кляси і дуже гарно вчилася. Діти були гарні й спокійні. Сам священик плакав, як їх ховав. Померли з голоду. Як гляну на фотографію, то плачу кождого дня. Остався сам і нема на кого хату покинути.

Дорогі Родичі! Я спух і жінка спухла. Питаєте, чи маю город. Маю, але мені треба дати податку 10 пудів і 10 фунтів, а для мене нічого не остається. Бараболі не можна було більше посадити, бо на весні один пуд бараболь коштував 60 рублів. Змилуйтеся і дайте поміч! Доляри, польські злоті й золоті царські рублі по 5 і 10 рублів мають у нас курс і за них можна все дістати, і дешевше. Я вже жду третій рік, щоби дістати дозвіл від консуля на поворот до Галичини. Дістав письмо з Тернополя і там жадають долярів. За чужу валюту можна дістати в склепах навіть муку і цукор, сало і риж. Але треба мати доляри або золото, а те мають тільки Жиди, бо дістають гроші з Америки. Я не можу Вам усього описати, але може ще коли з Вами побачуся, то Вам розповім.

Після аматорської вистави всі біжать до пані адвокатової, яка грала ролю амантки, щоби її ґратулювати. Адвокатова вдає збентежену:

— Я знаю добре, що до такої ролі треба жінки гарної та молодої.

На це виривається аптикар:

— Але ж там! Пані доказали, що є зовсім навпаки!

—o—

— То той чоловік хоче замісць 600 дати 400 долярів за цю стару шафу?

— Так. Він каже, що як на антик із часів короля Людвика XVI. вона замало знищена.

— Ну? то на чому йому залежить? Замісць опустити двіста долярів, можемо цю саму шафу ще трохи знищити!

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

74.

Ждучи в пітьмі на дні Святині Ґрифа на напад страшної потвори, Тарзан добре собі здавав справу, що він має дуже слабі вигляди на ратунок. Одначе в його душі його потішала одна думка: що він знайшов свою улюблену живою. І Тарзан постановив собі твердо не згинути, поки її не вратує. Тимчасом ґриф, кермуючися бистрим ухом, гнав просто на місце, де Тарзан ховався. Та Тарзан, чуючи серед тиші поступ його кроків, уступався з дороги нападаючої потвори.

Притиснувшися до стіни, Тарзан поспішно побіг здовж неї. Перед собою він побачив темний отвір, з котрого вийшла потвора, і Тарзан без ваґання кинувся туди. Тут його очи могли бачити кілька кроків наперед себе. Це його вратувало перед упадком у незнану йому пропасть. Він гнав далі коридором і скоро почув, що дорога обнижувалася. Він зрозумів, що якби звірюка його дігнала, то він пропав.

Нарешті Тарзан почув, що ґриф його доганяє. Його громовий рев просто потрясав склепінням. Тарзан побіг ще скорше і скоро побачив проблиск місячного світла зза рога. З новою надією кинувся він вперед та вибіг на округле подвіря. Довкола підносилися прямовісні височенні мури. По лівій руці стояв збірник з водою. В ньому ґриф певно качався з нього пив.

Тепер ґриф зявився у виході з коридора: Тарзан відступив до самого краю збірника. Звір задержався, звертаючи свої слабі очи на всі сторони, наче шукаючи своєї добичі. Цей момент видався Тарзанові підходячим для зміни тактики за методою, при помочи котрої Тородон раз опанував ґрифа. Зрештою що іншого не лишалося до роботи і Тарзан крикнув: „Ві-ґу!" Вплив крику на ґрифа був справді сензаційний. Замісць відповідати, звір спустив три роги та побіг у напрямі Тарзанового голосу.